

LJOBA JENČE

»V narodovi ljudski zapuščini vidim spomin, izkušnjo človeka, ki je tu bival, in izjemno moč teh korenin. Korenine, ki ti dajo globino, omogočijo, da greš potem lahko v višave. Mislím, da brez globin ne moreš v veselje. Današnji mladi iščejo, vendar gredo prezgodaj v tuje kulture, v tuje religije, v tujo duhovnost, in marsikoga odnese. Ker niso vpeti v lastno kulturo. Ko sem pela v Tibetu, sem pri menihih nagovorila dušo, da so začeli spontano peti z mano svoje mantré. Verjamem, da zato, ker sem pristno izpričevala svojo kulturo – staro slovensko molitveno pesem. Da tega dela stare kulture pri nas ni nikjer čutiti, se mi zdi zelo hud primanjkljaj. Zame je to velika kriza. Da kulturni tok to ignorira. Sem in tja je kaj tega v kakšni gledališki predstavi, na primer Deveti kralj, mitoloških temah, npr. Lepa Vida, faronika, ja, to že, na splošno pa ne. Vsa ta leta se trudim prav to prerezano korenino spet povezati.«

Na oddelku za muzikologijo Filozofske fakultete v Ljubljani jo omenjajo kot eno najvidnejših slovenskih etnomuzikologinj. Glas je njeno orodje, njene statve, s katerimi tke zlate niti med ljudmi tega sveta, naravo in onstranstvom. Rada tudi pripoveduje stare zgodbe, ljudske pravljice in še kaj.

Za pevko ljudskih balad in drugih pesmi, pripovedovalko pravljíc, zbirateljico ljudskega izročila, ki vodi šolo umetnosti pripovedovanja pravljíc v Mariboru, delavnice pripovedovanja po različnih krajih in vokalne delavnice ljudskega petja, slovenski pesnik Milan Dekleva pravi, da v njenem glasu drgeta spomin.

Ker v Sloveniji ni šole za naravni glas, se je v obdobju od 1993 do 1998 šolala v okviru seminarjev za eterični ton in pravljíčarstvo na Emerson College Anglija. Na osnovi raziskav terena in izkušenj sodobnega poučevanja, ki ga je spoznala v tujini, je razvila v slovenskem prostoru samosvoj način poučevanja umetnosti pripovedovanja pravljíc. Raziskuje razvoj naravnega človeškega glasu v povezavi z naravo, zavzema se za vključitev ljudske glasbe, pripovedi in narečij v šolski sistem. Razvija medkulturni mitološki dialog starih izročil slovenskih molitvenih pesmi s tibetanskimi, estonskimi, finskimi, švedskimi izročili. Je redna članica Kulturnega etnomuzikološkega društva Folk Slovenija. Izročilo prenaša na mladi rod preko Glasbene mladine Slovenije, Bralne značke in tudi z neposrednim stikom, za odrasle pa nastopa ob zelo različnih priložnostih, bodisi v muzejih, galerijah, na odrih kulturnih domov, koncertnih dvoran, predavalnic ali tudi v naravnih okoljih, kot na primer v podzemnih jamah ali v gorah. V zadnjem času razvija povezave med petjem gregorijanskega korala in svetimi pesmimi slovenskega izročila, tako da veliko poje tudi po svetih prostorih slovenskih cerkva. Gostuje doma in v tujini.

Že od leta 1988 nenehno ustvarja zvočno zbirko ljudskih pesmi Notranjske in od leta 2004 tudi Banjške planote. Je avtorica številnih radijskih oddaj Slovenska zemlja v pesmi in besedi o ljudskem izročilu. Ljoba Jenče je prva, ki je izdala ljudske pesmi na zgoščenki in sicer leta 1992, ko je v samozaložbi izšel

njen prvi samostojni album Ljudska pesem poje v meni. Leta 1995 je izdala avdio kaseto Jezerci - Ljudske pesmi Cerknškega polja, 2001 pa svoj drugi album Srčna moč - slovenske ljudske skozi praznično leto za družine. Ob obisku Njegove svetosti dalajlame 2001 je Društvo za podporo Tibetu izdalo zgoščenko Lepote modrosti - stare molitvene pesmi s tibetanskimi menihi, ki je bila razprodana in ponatisnjena 2008. Na zgoščenci Sodobna ljudska glasba na Slovenskem I je sodelovala z dvema pesmima skupaj z drugimi izvajalci slovenske ljudske glasbe v okviru KD Folk Slovenija, pri drugem delu pa je bila urednica in izvajalka. Jazzovski avtorski projekt Vlada Batiste Hyperborea je zaznamovala z notranjsko ljudsko Kaj pa delajo ptički. V dokumentarnem filmu o Cerknškem jezeru Zadnji čoln Jasne Hribernik, ki je leta 2004 prejel nagrado na 7. festivalu slovenskega filma, je sodelovala kot strokovna sodelavka in prispevala avtorski vokal.

Letno izvede tudi do sto nastopov, sodeluje v medijih, vidnejša je bila državna proslava 2002, obisk dalajlame v Ljubljani 2002, nastop na razstavi tisočletja Brižinski spomeniki NUK 2004. Od nastopov v tujini pa je pomembnejši avtorski projekt Na hrbtu ribe ob 15-letnici slovenske državnosti (Finska - Helsinki, Estonija – Tallin), ki ga predstavi s soglasbeniki leta 2007 tudi v Dolenji vasi. Leta 1995 in 1996 je nastopala v Himalaji v Tibetu in Nepal, 1998 v Kanadi, 2002 v Argentini, večkrat po Evropi, kot prva Slovenka je nastopila na srednjeevropskem festivalu pravljicarjev 2005 v Grazu in 2009 na Dunaju. Leta 2009 je 20-letnico prvega javnega koncerta praznovala v okviru KD Folk Slovenija z vodenjem letnega koncerta v Cankarjevem domu z junaško-zgodovinskimi pesmimi slovenskega izročila Ljubljanca, Ljubljanca, oh kaj se godi ter z avtorskim večerom Meglica z jezera v Kulturnem domu Cerknica z novimi priredbami ljudskih pesmi ter z izidom pesmarice Notranjsko. Na povabilo Foruma slovanskih kultur je bila edina predstavnica Slovenije na koncertu slovanske tradicionalne glasbe Pariz - Unesco in Moskva 2010.

V šolskih učbenikih sodeluje s pristnim notranjskim izročilom in je zapolnila vrzel, ki je zevala dolga desetletja, ko Notranjske skoraj ni bilo prisotne na področju ljudskega izročila, tako je tudi prva pripeljala notranjske ljudske pevce na javni oder Slovenskega mladinskega gledališča 1989, na Drugo godbo v Križanke leta 1990 in kasneje na republiška srečanja ljudskih pevcev. Mnogim mladim je pokazala pot do izročila.

2010 je bila za svoje delo nagrajena z Zlatim taborskim priznanjem, ki ga podeljuje Občina Cerknica.

Za ohranjanje pesemske in glasbene ljudske dediščine jo je predsednik Republike Slovenije Borut Pahor odlikoval z medaljo za zasluge. Državno odlikovanje je prejela novembra 2015.